

SUPLEMENT

LI 193 - abril 2024

LLUITA
INTERNACIONALISTA

REBEL·LIÓ PAGESA 2

Unitat Internacional dels i de les Treballadores- Quarta Internacional (UIT-CI)

Presentació

A l'anterior suplement, analitzàvem les mobilitzacions camperoles que recorren Europa, protagonitzades per petits i mitjans propietaris. Unes explotacions que cada cop es concentren més ja que augmentant un 0,7% la superfície agrícola entre el 2009 i el 2020, el nombre d'explotacions s'ha reduït un 7,6%, i actualment és de 914.871 amb 23,9M d'hectàrees el 2020 (últim cens agrícola de l'INE). Una situació que també s'explica per l'increment imparable del preu de la terra (veure article). Això implica una reducció de la mà d'obra familiar, tradicional, substituïda per personal contractat.

A aquests treballadors volem dedicar aquest suplement: els obrers rurals, els jornalers, temporers, els sense terra. Segons l'INE, el 2022, van ser unes 760.000 persones contractades, de les quals unes 137.000 eren fixes i els 620.000 restants, temporals, "fixos discontinus" en el millor dels casos. 185.000 són d'origen estranger.

Els temporers viuen a l'atur cíclic, entre collites. I la mecanització de cultius, com ara l'oliverar, ha reduït significativament les jornades de treball disponibles. Això impedeix que puguin tenir el subsidi per atur de la resta de treballadors, ja que és impossible compleixin les condicions. Davant d'això, el PSOE de Felipe González, i amb fins eminentment electorals, va establir el PER per a Andalusia i Extremadura substituint a l'"ocupació comunitària" del franquisme (ara PROFFA- Programes de Foment d'Ocupació Agrari), dotant els municipis de fons per a obres on contractar jornalers a l'atur. Però per cobrar la Renda Agrària, un equivalent a l'atur, calia complir moltes més peonades que les treballades als municipis, peonades que depenien que les firmés el patró. El mecanisme intentava mantenir la submissió dels jornalers per tal de obtenir el mínim de 35 peonades signades els dotze mesos anteriors. A canvi, un atur de misèria: el 80% de l'IPREM (Indicador Públic de Rendes d'Efectes Múltiples: creat el 2004 per substituir l'SMI com a referència per a algunes subvencions; el 2024, 600 euros), és a dir, 480 euros aquest any. Amb un màxim, si es tenen més de 180 jornades treballades, del 107% de l'IPREM: 642 euros!!

El desembre del 2023, amb la sequera, el consell de ministres va aprovar reduir a 10 el mínim de jornades cotitzades per accedir a l'atur, però en caure el decret llei dels subsidis de Yolanda Díaz pel vot en contra de Podem, al gener, la mesura no es va prorrogar i per tant es va abocar als jornalers, sense avis previ, als 35 jornals. Yolanda Díaz no va tornar a presentar aquesta reducció de peonades separada de la resta. A 1 de març de 2024, CCOO es dirigia al Ministeri, a la Junta d'Andalusia i al PP, perquè s'aprovés la pròrroga de les 10 peonades considerant que "a Andalusia són gairebé 400.000 treballadors del camp i, d'ells, al voltant de 138.000 al mes cobren les prestacions per desocupació", que avui no poden cobrar-lo.

La situació encara és més tràgica per als i les jornaleres immigrants, ja que per cobrar el subsidi s'ha d'estar empadronat i amb residència a Andalusia o Extremadura durant un mínim de 10 anys. A això s'hi afegeix el tema de l'habitatge que no garanteixen en condicions ni les patronals ni els ajuntaments.

Una situació vergonyosa que corre paral·lela a la que viuen els petits i mitjans propietaris mobilitzats, però que posa en primer pla els drets de la classe obrera rural, a partir de la derogació de la llei d'estrangeria, un subsidi d'atur agrari no subjecte a peonades, i una mesura de fons que a l'estat espanyol mai no va ser: la reforma agrària.

Catalunya

Propietat i proletariat rural

Les protestes d'agricultors i ramaders a Catalunya, han seguit la línia dels talls de carreteres, els bloquejos i la destrucció de productes que van iniciar-se arran de les protestes a França, però no hem vist mobilitzacions de treballadors i treballadores assalariades del camp.

La propietat del camp

A Catalunya hi ha hagut un sistema de petita parcel·la agrícola amb cultius principalment de secà, que implica un conreu intensiu (petita parcel·la) però amb molt poca rendibilitat (olives, ametlla o cereals), que per mitjà d'inversió s'ha anat modificant cap a un sistema de regadiu pensat per l'exportació. Una gran quantitat de petits propietaris han anat desapareixent o han vist com han empitjorat les seves condicions laborals per diversos motius: Primer, per la pèrdua del relleu generacional, perquè la família no es fa càrrec de treballar les terres, fills i filles tenen altres professions. Una altra part d'aquests negocis, ha desaparegut per la baixa rendibilitat de les seves explotacions en petita propietat de secà davant d'inversions internacionals i el gran capital amb molta més infraestructura. I altres petits propietaris han creat o s'han unit a cooperatives de productors agrícoles i ramaders, que durant una època els ha permès millorar la rendibilitat de les seves produccions, trobar compradors en mercats estrangers i poder optar a subvencions, com la PAC.

A Catalunya, les empreses que més diners reben de la PAC són Codorniu (2 milions), Freixenet (1,8 milions) i el Grup Actel, encara que gairebé 40.000 pagesos i ramaders han rebut ajudes d'aquests fons. Codorniu va ser una de les grans empreses catalanes fins al 2018, quan la família Raventós-Codorniu es va vendre el 70% de l'empresa, que ara controla el fons d'inversió nord-americà Carlyle. I pel que fa a Freixenet, l'altra empresa històrica de cava a Catalunya, que també s'ha endut gairebé 2 milions d'euros de la PAC el 2022, ara és propietat en un 50% del grup alemany Henkell. Hi ha moltes altres cooperatives que han rebut ajuts de la PAC, com el Grup de Cooperatives Fruits de Ponent o la Cooperativa de Sant Domènec.

A partir de polítiques internacionals de modernització agrícola, s'han construït infraestructures i s'ha fet

una reconversió de gran part d'aquests cultius a regadiu, que implica un conreu molt més rendible: Primer per pomes i peres amb varietats provinents dels EUA, després fruita de pinyol, com la cirera, els préssecs i les nectarines o paraguaians i, l'últim tret, els cultius d'alvocats i de festucs, que són especialment sensibles a la falta d'aigua. Alhora, el regadiu és molt més erosiu amb la terra. Aquest procés ha anat acompanyat de la intervenció amb mesures proteccionistes amb el medi ambient o el benestar animal molt minses, encara que han augmentat costos de producció dels productes agrícoles i ramaders. Però, no s'ha impulsat mai una organització racional de la producció. És a dir, cada pagès i ramader planta el que vol i quan vol, sempre mirant el màxim benefici i les noves modes de consum. Durant molts anys els propietaris de terres s'han beneficiat de la planificació capitalista de la producció, de l'ús de productes nocius pel medi ambient i d'un nul tractament de residus, que ha contaminat aqüífers i ha erosionat el sòl. A més a més, molts dels propietaris, tampoc han fet les millores tecnològiques necessàries per estalviar aigua i en moltes zones se segueix regant per inundació, en lloc de reg gota a gota. I per acabar, han viscut amb la impunitat d'un mercat laboral precari i una falta molt preocupant d'inspeccions de treball, que els ha permès mantenir o augmentar el marge de beneficis a partir de la superexplotació del treballador del camp.

El proletariat agrícola

Els treballadors i treballadores del camp han fet la ruta de recollida de la fruita des del nord d'Àfrica, passant pel sud d'Espanya i la costa mediterrània per acabar amb la verema a França o a Itàlia. Tradicionalment, aquestes feines ja les feien migrants, però hi havia

una composició important de treballadors nacionals i d'estudiants, que aprofitaven la temporada d'estiu per fer calaix. Però, les condicions de superexplotació del camp i les fórmules laborals que han utilitzat els propietaris del camp, han expulsat aquesta mà d'obra i l'han substituït per treballadores encara més precàries. Els temporers migrants són majoria quan el model tradicional de la pagesia catalana, unifamiliar, s'està desintegrant.

Les condicions laborals són precàries i s'hi donen moltes situacions diferents, ja que hi ha temporeres o fixes, al camp o a les cooperatives, peons i administra-

tius. Ens trobem amb una petita massa de treballadors que té feina per tot l'any: sobretot treballadors de manteniment a les cooperatives o treballadors de granges i empreses càrniques. Però amb el cas concret de la fruita, la temporalitat de la recollida del fruit és el que marca la norma i la resta de l'any, tan sols contracten equips de treballadors i treballadores per a feines puntuals com esporgar. Durant la temporada de recollida de la fruita les persones treballadores malviuen, algunes en assentaments autoconstruïts, d'altres allotjades pels propietaris en condicions il·legals, en magatzems o golfes, dormint en matalassos a terra, i encara unes altres allotjades en barracons de les grans cooperatives inhabitables. Els equipaments públics per l'allotjament de temporers són escassos i no poden acollir els volums de treballadores en temporada de recol·lecció i es poden trobar persones pagant lloguers escandalosos per dormir en espais insalubres. Per exemple, el 2022 l'Ajuntament de Lleida va tancar l'únic equipament municipal per allotjar a les tem-

poreres abans d'acabar la campanya, obligant-les a dormir al carrer.

Els problemes d'organització del proletariat agrícola són urgents i al voltant dels treballadors funcionen altres actors. S'organitzen empreses de contractació com les ETT's i parts logístiques i administratives d'algunes cooperatives. També es dona la suplantació de funcions del sindicat Unió de Pagesos, que actua com una patronal. Els sindicats majoritaris tenen secció de treballadors agrícoles, però arriben molt poc al col·lectiu i fan poc més que assessorament legal sobre baixes i cobraments. Alhora, l'Administració involucra una gran quantitat de diners provinents d'ajudes europees, estatals, comunitàries i locals per gestionar una situació que transcendeix l'espai de treball i arriba a moltes esferes socials.

A més a més del mecanisme de contractació en origen, que implica la contractació de persones estrangeres al seu país d'origen amb data d'inici i final de contracte. L'exèrcit de reserva perfecte, encara que suposadament, legalment només es pot contractar en origen si es demostra que no hi ha disponible mà d'obra al país. Aquesta contractació és eminentment femeni-

na, com les maduixeres de Huelva, per exemple. Encara que a Ponent, la contractació en origen s'utilitza més als magatzems que al mateix camp, i sobretot la fan servir les cooperatives i grans empresaris. Ja que el petit pagès no pot pagar el que costa tot el procés de selecció i segueix als carrers i les places, on la mà d'obra és eminentment masculina.

*Isarn Pardes i Neus Valdellou,
militants de Lluita Internacionalista.
Lleida*

Govern PSOE-IU-UP: rebaixa de les *peonàs* de Fomento de Empleo Agrario (PER)*.

“... pa per avui i fam per demà, que no solucionen en res el problema del jornalero i de la terra a Andalusia...”

Reproduïm l'article del 13/11/2022 atès que reflecteix la posició dels jornaleros respecte a les peonades per rebre el subsidi de l'atur.

“El Govern anuncia a «bombo i platerets» la rebaixa de les peonades per poder cobrar el subsidi agrari i la renda Agrària de la qual som beneficiaris els i les jornaleres andaluses i extremenyas.

Una mesura, més aviat, amb certa intencionalitat política electoralista que no aborda la trista realitat que pateix el jornalero al llarg de la seva història: la Reforma Agrària i la qüestió de la propietat de la terra.

Continua per tant vigent, la signatura del patró com a requisit indispensable per poder cobrar el subsidi agrari, sense que cap Govern que presumeix o va presumir de progressista ho derogui.

Una signatura del patró terratinent perquè un jornalero/a no només tingui dret a un miserable subsidi, sinó que depèn de la signatura de l'amo per poder donar-se de baixa per malaltia comuna.

Aquí sempre s'ha posat al jornalero per sota del terratinent, des que havia de treballar de sol a sol per salaris de gana. Abans es necessitava un salari miserable per poder sobreviure i ara es necessita la signatura del patró per cobrar un miserable subsidi i poder malviure.

Quin sentit té que en ple segle 21 hi hagi el requisit de la signatura del terratinent per poder tenir dret a un subsidi, excepte el de seguir atorgant als amos de les terres el poder de controlar la vida dels jornaleros als pobles?

La signatura del patró augmenta la corrupció, el frau i la humiliació dels treballadors/es del camp, sotmetent-los, fent-los perdre la seva dignitat en pidolar unes peonades de patró en patró.

Fa anys quan es va signar el decret 2.697/1986 pel qual s'establia la signatura del patró com a requisit imprescindible per cobrar el subsidi agrari, un alt càrrec polític socialista de la Junta d'Andalusia va dir amb menyspreu: “Veurem ara a on troben gent per a les seves mobilitzacions el SOC i CCOO”. Un sistema que va adormir i va canviar les consciències de molts

treballadors convertint-los en pensionistes dòcils i resignats.

El Govern actual aconsegueix així un rèdit polític fent creure que vetlla pels interessos dels jornaleros i alhora aconsegueix més credibilitat i suport entre la burgesia terratinent que no tem, en cap moment, per una veritable Reforma Agrària, ni vagues, ni revoltes jornaleres, mentre els jornaleros estan ocupats pendents de subsidis i de veure si surten o no a les obres del PER.

Els terratinents segueixen d'aquesta manera tenint un gran pes als pobles, decidint no només qui treballa a les terres, sinó qui cobra o no el subsidi. Mentrestant, ells augmenten els seus beneficis amb grans collites, ajudes milionàries i l'ús de maquinàries modernes a les recol·leccions.

No deixa de ser una controvèrsia, que un govern d'“esqueres” segueixi obligant als i a les jornaleres andaluses i extremenyas a presentar peonades signades pel patró. Mentre permet que els patrons terratinents facin frau a la Seguretat Social no apuntant totes les jornades reals als treballadors/es del camp i no es controlen els abusos, els robatoris als salaris i l'explotació als tajos per part d'una patronal agrària que mai no va complir les lleis laborals ni els convenis col·lectius. Una patronal que, com bé diem abans, decideix qui cobra o no el subsidi, però que no està obligada a complir les seves responsabilitats amb els treballadors.

Per moltes rebaixes de penes que hi hagi, mentre no desaparegui aquest requisit, continuarà el frau, el tripijoc, l'amiguisme i la clientela política.

L'engany i els abusos els practiquen aquelles persones que no són, ni mai no ho van ser, obrers agrícoles. Aquests són els majors beneficiaris i els que amb més facilitat aconsegueixen les peonades, segons siguin amics o familiars de terratinents, encarregats o manijeros.

La realitat és que gent que no ha trepitjat el camp en la seva vida, cobren el subsidi agrari amb més facilitat i en perjudici dels veritables jornaleros/es amb l'esquena trencada, les mans calloses i els ossos mols.

Gent de la petita burgesia dels pobles que, mitjançant el tripijoc i la complicitat de molts Ajuntaments, engreixen els seus comptes corrents amb el cobrament del subsidi mentre els autèntics, els legítims beneficiaris, han d'emigrar a França, a la Manxa o a Navarra.

Unes rebaixes de peonades de pa per avui i fam per demà i que no solucionen el problema del jornalero i de la terra a Andalusia.

13/11/2022

Javier Ballesteros.
Jornalero, Córdoba

Andalusia

Si la terra no és rendible....

Si la terra no és rendible, com s'explica que les terres de labor, oliveres, i altres siguin cada any revaloritzades per a posar-les a un preu més alt.

L'hectàrea d'olivera d'oliva de trull en regadiu al 2022 costava un total de 37.507 euros a Córdoba. A gairebé totes les províncies andaluses que compten amb aquest cultiu, el preu encara era molt més elevat, i el màxim es trobava a Almeria, on l'hectàrea d'oliva de trull de regadiu es va pagar l'any passat a 52.771 euros.

Aquestes finques només van tenir una cotització més baixa a Sevilla, on es van pagar a 37.316 euros l'hectàrea. Pel que fa a la resta dels cultius, la informació de la Conselleria d'Agricultura indica que el preu més freqüent per a la terra amb cítrics de regadiu va ser de 37.268 euros per hectàrea; en el cas del raïm de vinificació de secà, de 33.091 euros; en el de l'oliva de trull de secà, de 32.747 euros; en el dels herbacis de regadiu, de 25.780 euros; en els de secà i guaret, de 10.240 euros; i en altres superfícies per a pastures, de 5.690 euros.

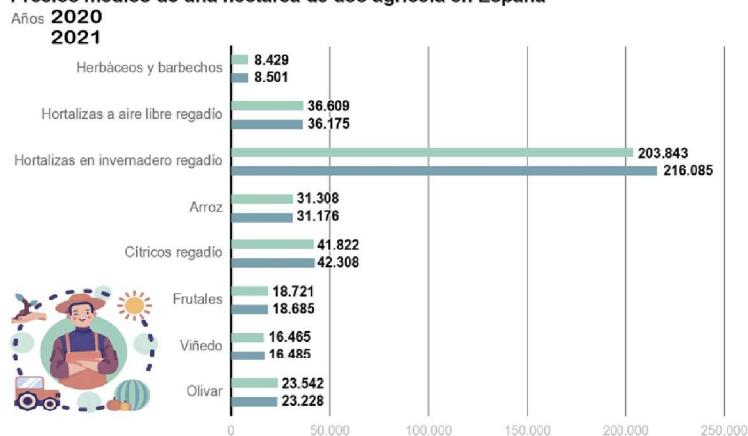
De les xifres públiques es desprèn, a més, que el preu de les finques agràries no es va reduir l'any passat per cap dels cultius.

Crida l'atenció que el valor més alt per a la terra de cultiu a Andalusia es troba a les hortalisses d'hivernacle de regadiu de Granada, amb 227.119 euros per hectàrea, seguit del mateix cultiu a Almeria, on l'hectàrea es paga a 192.600 euros.

La terra no és rendible, diuen. Però mai he vist ningú deixar anar ni un pam de terra. La culpa serà que els salaris són molt alts i la jornada laboral és molt curta?.

*Javier Ballesteros Osuna
Jornaler de la Terra
Córdoba*

Precios medios de una hectárea de uso agrícola en España

Camps de fruita roja a l

“Les ningú” o

El camp de Huelva va passar del cultiu del cereal de secà al cultiu intensiu de regadiu de “l'or roig” a finals dels 70. Aquest canvi substancial orientat a l'exportació de la totalitat de gerds, nabius i mores, així com del 80% de la maduixa, han enriquit de manera tan exponencial els amos de la terra que justifiquen el seu nom d'«or». Però, com sempre en el capitalisme, a costos altíssims. D'una banda, la febre de l'or es va convertir en la de l'aigua que ha portat a la proliferació de pous il·legals (815 segons la Junta) que assequen Doñana, en molts casos alimentant latifundis, com els de la Casa d'Alba o els del torero El Litri. Ahora, aquests mateixos reben subvencions de la Política Agrària Comuna (PAC) de la UE. D'altra banda—i encara pitjor—és la brutal extracció de plusvàlua, amb una sobreexplo-tació que ratlla l'esclavatge de gairebé la meitat dels seus 100.000 treballadors: les dones migrants, majoritàriament marroquines, les “ningú”. Vam demanar i agràim a la companya Mercedes del SOC-SAT, que vam conèixer a la Trobada de Cádiz, que ens descrigui la situació actual.

Aquesta campanya passada ha estat, segons els treballadors i les organitzacions agràries de Huelva, una de les pitjors que es coneixen des de fa dècades, tant per les altes temperatures com per la manca d'aigua. Moltes de les plantacions han quedat malaltes i poc productives, al voltant d'un 30 %, amb el consegüent perjudici pels temporers per la minva de jornades reals. Aquesta campanya, la gran majoria—per no dir la totalitat—de treballadores noves amb contracte a l'origen del Marroc, no han tornat al seu país, dades que no són públiques però que la subdelegació del govern ha de tenir. Molt poques jornades treballades, sense diners i amb deutes, no tornen, engrossint el ja existent col·lectiu d'indocumentats, propicis a la vulnerabilitat, l'explo-tació i el barraquisme, a més d'altres ignomínies. “Els ningú”, després de més de dues dècades aportant riqueses al lloc i a empreses que avui tenen un nom i han

En la impunitat és llei

pujats com l'escuma econòmicament al sector, gràcies a la mà d'obra barata, "esclavatge del segle XXI", avui estan mal vistos. Els assentaments d'humans en barraques, de "migrants" amb i sense documentació reglada, treballadors sense alternativa d'habitatge, són esborrats amb el foc atiat pel vent. Curiosament sempre es donen aquests fets en les mateixes circumstàncies, tot just quan finalitza la campanya. On són les investigacions corresponents? Així van desapareixent o resistint foc rere foc els grans assentaments d'humans de Lepe, Palos de la Frontera o Moguer, fent que les persones hagin d'amagar-se en altres punts del bosc. A Lucena del Puerto, on hi ha gran quantitat de persones disperses, van sobreviuint amb gana i amb l'aigua a molta distància.

Pel que fa als contractes en origen del Marroc, es fa evident que encara que hi hagi normes, ordres i convenis, tot és paper mullat davant la realitat que ens trobem: enganys, impagaments, maltractaments i agressions sexuals, drets a pèrdua,.... Aquest col·lectiu de dones pateix tota la ignomínia que es pot imaginar. Aquest tipus de contracte en origen és un trànsit "oficial" de dones explotades laboralment. Des que surten de la seva terra fins que hi tornen, el seu pas per les comarques és un pagament per tot. Molts mengen d'aquest col·lectiu, i si decideixen no tornar, la vulnerabilitat davant dels enganys i els abusos es dispara. Tota una cadena d'organitzacions, empreses, trames d'explotadors, i altres viuen a costa d'aquestes dones. Dins de les treballadores recol·lectores hi ha una desigualtat real entre europees i marroquines, encara que totes estan explotades, ja que no es compleixen els convenis ni els salaris regulats al SMI. El sector del fruit vermell a la Califòrnia d'Europa que comprenen les comarques de Huelva, es pot considerar una explotació en cadena que amaga aquest colorit lobby, on ja comencen a aparèixer els "nous agricultors", fons d'inversió amb una acaparació intensiva de terres. El nostre objectiu és donar informació dels drets i taules salarials a peu de tajo, on moltes vegades patim la violència i intimidació en actuar en acció directa al mateix tajo.

Què no patiran calladament les treballadores? Hi ha por, és evident. Si els treballadors autòctons no defensen els seus drets per por, en els treballadors migrants la por es dispara.

Totes les campanyes realitzem centenars de denúncies a inspecció de treball, i molts treballadors ens informen que les empreses saben anticipadament quan hi haurà una inspecció. Per aquest motiu, reclamem públicament una inspecció metòdica que aparegui sense avisar que serveixi per a pal·liar tant abusos i incompliments.

Per a salvar la barrera idiomàtica, comptem al nostre equip amb una companya del Marroc que té una llarga experiència com a treballadora recol·lectora amb contracte en origen i ja hem vist les conseqüències de defensar els drets de les seves germanes: té tancada les portes en empreses on abans treballava. Les llistes negres, està clar, són un fet.

En aquesta nova campanya de 2024 entren en vigor noves normes, contractes fixos discontinus, extensió de la validesa dels visats i permís de treball. Una altra disfressa per a rentar la cara a l'abús a aquest col·lectiu, però la realitat és la mateixa de sempre en moltíssims casos. Les organitzacions de part, com el PRELSI (Plan de Responsabilidad Ética, Laboral, Social e Igualdad de la patronal Interfresa) donen compte i eliminen qualsevol complicació que afecti les empreses que incompleixen: la devolució o repatriació és immediata i difuminada al Marroc davant de qualsevol investigació.

La nostra lluita és altruista, però ens cal donar seguretat a la companya traductora, que és molt necessària i eficaç pel col·lectiu del Marroc. Per això necessitem la solidaritat d'organitzacions per pal·liar o eliminar tots els abusos que ens reclamen ajuda. Hem aconseguit assessorar i canalitzar agressions sexuals davant la justícia que altrament haurien quedat impunes i en l'oblit al Marroc.

A banda del nostre treball de camp, des de 2015 hem acompanyat a multitud de televisions, mitjans i organitzacions de consum europeus, aconseguint entrevistes de treballadores, veient in situ les violentes respostes d'encarregats, maniers -capatassos-, i fins i tot dels mateixos empresaris. Hem arribat on no arriba ningú, on la impunitat és llei; hem accedit als secrets dels assentaments d'humans donant veu als sense veu, als "ningú".

*Mercedes Domínguez
SOC-SAT Huelva*

Fruita vermella a Huelva

“La maduixa és dolça per a qui la compra, però molt amarga per a nosaltres”

Vam conèixer Soumia Benelfatmi Elgarrab a la Trobada de la CTM de Cádiz. D'origen marroquí, ha treballat catorze anys com a temporera. El 2019 va deixar l'empresa amb molts problemes i des de 2021, ja amb la residència, va entrar a treballar amb el SAT. Entrevistem qui va patir què significa ser temporera, s'hi va rebel·lar i avui continua

LI.- Quina és la situació actual de les treballadores de la maduixa?

SBE.- Hi ha hagut algun canvi legal, però no veig que canviï res per a elles: abans el contracte en origen era anual, ara venen amb una targeta de 9 mesos durant 4 anys. Però jo no veig la diferència, perquè quan se signa el contracte al Marroc t'ofereixen una cosa, però quan arribes aquí te'n trobes una altra: ni l'habitatge, ni l'aigua, ... tot t'ho treuen del sou, com la Seguretat Social. Diuen que cal llegir, però les dones que venen no tenen estudis i no saben com defensar els seus drets. No senten que tinguin força, tenen por i no parlen.

LI.- Ara, quant estan pagant?

SBE.- Segons el conveni haurien de pagar de jornal 57 euros/dia, per 6,5h de feina o 7,5h en alguns camps. Però hi ha molts caps, com el de l'empresa en què vaig estar treballant de 2005 a 2019, que ara a 2024 estan pagant 42 euros, és a dir 15 euros per sota del conveni i treballant una hora gratis. Ho justifiquen dient que és mitja hora per pagar l'aigua i la llum, mitja hora per a assegurances socials...

LI.- Recordo l'any passat que a Palos es va incendiar un barri de barraques. És allà on viuen les treballadores?

SBE.- No, les dones viuen en uns mòduls que no tenen pany, molt abandonats. Només unes quantes empreses tenen cases de material. I encara en aquests casos hi ha racisme, perquè per exemple el cap té romaneses i marroquines i posarà les romaneses a la

casa de material i les marroquines en els mòduls metàl·lics.

LI.- Vau explicar a la Trobada de Cádiz que com a SAT havíeu denunciat agressions sexuals per part de patrons i encarregats. Com està ara aquesta situació?

SBE.- Igual. L'any passat mateix vam tenir una treballadora al sindicat a qui un home que treballava al mateix camp va voler forçar a tenir relacions, i quan s'hi va resistir, amb una llaua tallada la va ferir a tot el cos. Quan va denunciar la van voler acomiadar i enviar de tornada al Marroc, però vam intervenir documentant les ferides i vam guanyar. Avui té documentació i 5 anys amb ajuda. Però no sempre és així, perquè encara que vinguem des del Marroc amb contracte, aquí si l'amo vol et toma. Per exemple, aquest va ser el cas d'una altra dona a qui van amenaçar de tornar si no tenia relacions amb un altre home que també treballava a la mateixa finca. Ella va quedar embarassada, i després sense feina i sota l'amenaça de ser retornada. És terrible.

LI.- Què creus que caldria?

SBE.- El primer seria que les dones rebessin al Marroc un curs informatiu en què se'ls expliquessin els seus drets, i aprenguessin una mica d'espanyol per a poder defensar-se, perquè si no en parlen i no saben dir res se n'aprofitaran. I aquí, com vaig dir el 2019, «som 100 persones treballant amb un cap». El cap té la maduixa però ell no té força contra nosaltres. Si parem només dos dies les maduixes es fan malbé. Però la por ho fa tot molt difícil.

Des del sindicat he vist dones patint més del que he patit jo, que almenys em vaig defensar a mi mateixa. Però han de vèncer la por per poder defensar-se contra tanta injustícia. Perquè la maduixa és dolça per a qui la compra, però molt amarga per a nosaltres.

